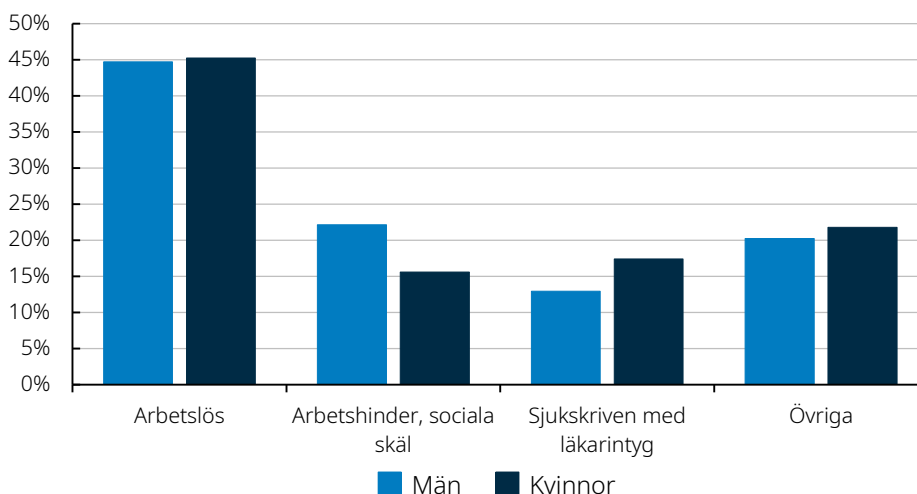

Försörjningshinder och ändamål med ekonomiskt bistånd år 2023

År 2023 utbetalades cirka 10,4 miljarder kronor som ekonomiskt bistånd, varav omkring 94 procent var i form av försörjningsstöd.¹ Under året mottog drygt 163 300 vuxna personer ekonomiskt bistånd, vilket motsvarar en minskning med strax över tio procent jämfört med föregående år.² Det vanligaste försörjningshindret var arbetslöshet, vilket var den bakomliggande orsaken för ungefär hälften av alla vuxna biståndsmottagare.

Arbetslöshet har sedan år 2010, då data började samlas in, varit den främsta orsaken till att de som fått ekonomiskt bistånd saknar en egen försörjning. År 2023 var nästan hälften av samtliga försörjningshinder arbetslöshetsrelaterade. I statistiken om försörjningshinder delas de arbetslöshetsrelaterade försörjningshindren upp i två huvudkategorier, arbetslös och arbetslös med etableringsersättning. Kategorin arbetslös³ delas i sin tur upp i tre undergrupper ”ingen ersättning”, ”otillräcklig ersättning” och ”väntar på ersättning”. Av de som mottog ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet var ”ingen ersättning” det vanligaste försörjningshindret, både för män och kvinnor.

Figur 1. Det vanligast förekommande försörjningshindret redovisat för kvinnor och män, år 2023

Källa: Registret över ekonomiskt bistånd, Socialstyrelsen

¹ I beräkningen inkluderas inte imputerade (att ersätta saknade värden) värden. Om hänsyn tas till imputerade värden, så motsvarar det totala utbetalda beloppet cirka 10,4 miljarder kronor.

² I denna statistik definieras vuxna biståndsmottagare som personer som är 18 år eller äldre och som ingår som sökande eller medsökande i biståndshushåll.

³ För mer information se tabell 5 i Excelbilaga.

Försörjningshinder på grund av sociala skäl var näst vanligast och stod för omkring 19 procent av samtliga försörjningshinder. Försörjningshinder kategoriserat som sociala skäl innebär att en person inte omedelbart står till arbetsmarknadens förfogande på grund av att socialtjänsten bedömer att personen har nedsatt arbetsförmåga eller att dennes arbetsförmåga inte är klarlagd. Det kan röra sig om behov av ytterligare utredning av arbetsförmåga, arbetsträning, social eller medicinsk rehabilitering innan ett arbete kan bli aktuellt. Det kan också avse förhinder att arbeta på grund av olika typer av familjeskäl [1].

Det tredje vanligast förekommande försörjningshindret var sjukskrivning med läkarintyg. Denna kategori omfattade nästan 15 procent av vuxna biståndsmottagarna. De olika försörjningshindrens relativa andel uppvisar vissa könsskillnader på så sätt att arbetslöshet och sociala skäl var något vanligare bland män, medan sjukskrivning med läkarintyg var vanligare bland kvinnor (se Figur 1).

Könsskillnader i försörjningshinder

När det gäller ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet, var fördelningen mellan könen relativt jämn, med 51 procent bland män och 49 procent bland kvinnor. För försörjningshindret ”arbetshinder, sociala skäl”, var fördelningen 60 procent bland män och 40 procent bland kvinnor. För ekonomiskt bistånd på grund av sjukskrivning med läkarintyg, var motsvarande andelar 56 procent bland kvinnor och 44 procent bland män (se Tabell 1).

Tabell 1. Biståndsmottagare fördelat på försörjningshinder och kön, 2023

Försörjningshinder	Män	Kvinnor	Totalt
Arbetslös	37 163	36 283	73 446
Arbetslös med etableringsersättning	2 867	3 061	5 928
Sjukskriven med läkarintyg	10 758	13 967	24 725
Sjuk- eller aktivitetsersättning	2 256	2 495	4 751
Pension eller äldreförsörjningsstöd	2 419	799	3 218
Arbetshinder, sociala skäl	18 390	12 492	30 883
Ensamkommande ungdom (18-20, gymnasiestuderande)	245	61	306
Föräldraledig	159	2 592	2 751

Försörjningshinder	Män	Kvinnor	Totalt
Arbetar deltid, ofrivilligt	2 215	3 340	5 555
Arbetar heltid	2 814	1 768	4 582
Utan försörjningshinder	2 949	2 489	5 438
Uppgift saknas	880	856	1 737
Samtliga vuxna biståndsmottagare	83 115	80 203	16 3320

Källa: Registret över ekonomiskt bistånd, Socialstyrelsen

Ofrivilligt deltidsarbete var ett annat försörjningshinder som var något vanligare bland kvinnor än bland män, där kvinnor stod för 60 procent och män för 40 procent av samtliga. Förhållandet var det motsatta bland de som uppgivit heltidsarbete som försörjningshinder, där omkring 61 procent var män och 39 procent var kvinnor. Den största skillnaden mellan könen märks dock när det gäller föräldradidighet som försörjningshinder (otillräcklig, väntar föräldrapenning eller saknar barnomsorg), där omkring 94 procent var kvinnor och resterande sex procent var män.

Andra trygghetssystem påverkar

År 2023 var 58 procent av samtliga vuxna biståndsmottagare som mottagit ekonomiskt bistånd utrikes födda, samtidigt som andelen utrikes födda motsvarar 20 procent av landets totala befolkning. Det beror till stor del på att dessa, i större utsträckning än inrikes födda, inte kvalificerat sig för ersättning från andra trygghetssystem som till exempel a-kassa, sjukförsäkring eller att de väntar på etableringsersättning. Både bland inrikes och bland utrikes födda vuxna biståndsmottagare var det vanligast att vara arbetslös utan ersättning. Bland inrikes födda var det vanligare med försörjningshindret ”arbetshinder, sociala skäl”, vilket motsvarade 28 procent av samtliga inrikes födda vuxna biståndsmottagare, jämfört med tolv procent av samtliga utrikes födda vuxna biståndsmottagare.

Försörjningsstöd stod för nästan allt utbetalt ekonomiskt bistånd

År 2023 betalades 10,4 miljarder kronor ut som ekonomiskt bistånd varav omkring 94 procent i form av försörjningsstöd. Resterande sex procent utgjordes av ”ekonomiskt bistånd till livsföringen i övrigt”. Av det stöd som betalades ut inom ”livsföringen i övrigt” var bistånd till kostnader för hälso- och sjukvård och tandvård de två enskilt största kategorierna. Båda motsvarade nästan en fjärdedel respektive en femtedel.

Arbete vanligaste avslutsorsak

Uppgifter om avslutsorsaker har samlats in av Socialstyrelsen sedan år 2017. Avslutsorsak är detsamma som skälet till att behovet av det ekonomiska biståndet har upphört. Uppgifterna har hittills bedömts ha vissa kvalitetsbrister, främst i form av svarsbortfall. När hänsyn tas till det faktum att mer än en tredjedel av de svar som erhållits fördelas på svarsalternativen ”Ej avhörd” samt ”Annan orsak”, så påverkas möjligheterna att dra några tydliga slutsatser utifrån statistiken.

Med ovanstående i minnet kan konstateras att arbete var det vanligaste skälet till att bistånd inrapporterats som avslutat. Det sammanhänger till stor del med att arbetslöshet utgör den vanligaste orsaken till försörjningshinder. Efter ”arbete” följer orsakerna ”annan ersättning/bidrag”, ”Ändrad familjesituation”, ”flyttat” samt ”studier” i nämnd storleksordning (se tabell 8 i tabellbilagan).

Kommunala arbetsmarknadsinsatser

Sedan år 2017 har statistiken även utökats med uppgifter om kommunala arbetsmarknadsinsatser som samlas in både månads- och årsvis. På nationell, regional och kommunal nivå är bortfallet dock för högt för en representativ bild av kommunala arbetsmarknadsinsatser. Det beror till viss del även på att alla kommuner inte erbjuder arbetsmarknadsinsatser. Den vanligast förekommande kommunala arbetsmarknadsinsatsen år 2023 var ”arbetsförberedande insats” som stod för över en tredjedel av alla insatser. ”Övriga arbetsmarknadsinsatser”, samt ”jobsökaraktivitet” stod för en tredje del respektive en fjärdedel av samtliga insatser (se tabell 9 i tabellbilagan).

Ekonomiskt bistånd, försörjningshinder, avslutsorsaker och kommunala arbetsmarknadsinsatser.

Ekonomiskt bistånd består av två delar; *försörjningsstöd* och stöd till *livsföringen i övrigt*. Försörjningsstöd ska täcka den löpande försörjningen och i livsföringen i övrigt ingår andra nödvändiga utgifter vid sidan av försörjningen. Försörjningshinder anger den direkta orsaken till att någon vuxen i hushållet är förhindrad att försörja sig själv och sin familj.

Avslutsorsaker anger den direkta orsaken till att ett hushåll inte längre anses vara i behov av ekonomiskt bistånd.

Kommunala arbetsmarknadsinsatser anger den eller de stödinsatser i form av praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som sökande samt medsökande deltagit i under den månad som biståndet avser. För mer information om ekonomiskt bistånd se <http://www.socialstyrelsen.se/ekonomisktbistand>

Källor

1. Socialstyrelsen 2017. *Instruktion för registrering av ekonomiskt bistånd För handläggare av och ansvariga för ekonomiskt bistånd*
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2017-1-26.pdf>

Mer information

Du hittar fler tabeller, diagram och annan information här (välj visa bilagor): <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/alla-statistikamnen/ekonomiskt-bistand/>

För dig som vill göra egna sökningar i statistikdatabasen:
https://sdb.socialstyrelsen.se/if_ekb/val.aspx

Kontakt

Kursat Tuncer och Shiva Ayoubi (statistikfrågor)

Telefon: 075 247 30 00

E-post: sostat@socialstyrelsen.se

Hillevi Andersson och Sofia Lidén (sakfrågor)

Telefon: 075 247 30 00

E-post: hillevi.andersson@socialstyrelsen.se

E-post: sofia.liden@socialstyrelsen.se